

- » Transportforskare tar plats i Plans styrelse
- » Succé för jubileumskonferens
- » Höstens F&T-konferens till Trollhättan
- » Krönika: Informationsflödet – det viktigaste flödet?

TRANSPORTFORSKARE TAR PLATS I PLANS STYRELSE

Violeta Roso är docent vid avdelningen för Service Management och Logistik vid Chalmers, och världens ledande forskare på torrhamnar. Hon är också ny styrelseledamot i Plan: "Jag tycker det vore roligt att föra in mer transporter och transportforskning i Plan" säger Violeta Roso.

Violeta är uppvuxen i Kroatien och kom till Sverige och Chalmers som masterstudent inom logistik och transport 2001.

– Då kom 80-procent av masterstudenterna inom mitt ämne på Chalmers från utlandet, idag är förhållandet det omvända, berättar Violeta Roso, som idag är docent på institutionen för Service Management and Logistics och som även undervisar på masterprogrammet, som idag har titeln Supply Chain Management.

– Det beror nog dels på att utbildningen idag kostar pengar för utländska studenter, men också att intresset hos svenska studenter ökat, eftersom det finns jobb inom logistik – och det är kul!

 Intresset för logistik- och transportområdet har ökat hos svenska studenter

Myntade konceptet torrhamn

Violeta Roso är också världens främsta forskare inom ämnet torrhamnar (Dry Ports på engelska), ett begrepp hon varit med och myntat och definierat i sin doktorsavhandling och i efterföljande forskning.

– Jag har visat att det finns många fördelar med att föra över så mycket som möjligt av godshanteringen bort från hamnen till en plats längre in i landet, om transporten dit sker med järnväg. Det är både mer kostnadseffektivt och ger stora miljöfördelar, berättar hon.

Sådana lösningar finns på flera ställen i värl-

Violeta Roso.

den, och i Sverige har framförallt Göteborgs hamn, som är Sveriges största containerhamn, ett utvecklat järnvägsnät där vissa av moderna kan räknas som torrhamnar då en stor andel av hanteringen och de administrativa processerna sker där.

– Skaraborg är den mest utpräglade torrhamnen, men även Eskilstuna och till exempel Insjön försöker flytta över så mycket som möjligt av det operativa arbetet till sina kombiterminaler.

En förflyttning av hamnfunktionerna in landet ger även andra fördelar som minskad trängsel och regional utveckling.

Vill se mer transportfokus

I år tar Violeta också plats som ny styrelseledamot i Plan, något hon ser fram emot.

– Jag har tidigare framförallt medverkat som deltagare på Plans konferenser, men ser fram

emot att ta en mer aktiv roll. Det vore roligt att föra in transportämnet och mer av transportforskning i Plan, som är mer känt som inriktat på produktionslogistik, lagerstyrning och lean, säger hon.

Namn: Violeta Roso

Titel: Docent på avdelningen för Service Management and Logistics på Chalmers universitet

Aktuell: Ny styrelseledamot i Plan

Ålder: 53

Bor: Göteborg

Fritid: En hobby är att sy väskor av gamla gobelänger jag köper på loppisar, de har t o m sålts på Designtorget.

SUCCÉ FÖR JUBILEUMSKONFERENS

Årets Plan-konferens, med 60-års jubileum för föreningen, var en välbesökt, intressant och trevlig tillställning där besökarna bland annat fick lyssna på Ikeas logistikchef, och hade extra många studiebesök att välja mellan.

Plan-konferensen, som lockade närmare 200 deltagare till Högskolan i Jönköping i april, inleddes med Annika Cederfeldt Jiveby från Handelskammaren Jönköping, som gav en rörande beskrivning av småföretagande som blir storföretagande och vad det betyder för en bygd – Med EAB i Smålandsstenar som exempel. Därpå berättade Hanna Bevenby Boman den spännande historien om Ikeas logistiktransformation: mot omni-channel och varuhus som blir e-handelshubbar och showrooms.

Dagen fortsatte fullspäckat med logistiska nedslag i bland annat försvarslogistik, cirkulära affärssystem, VMI, frågesport med Dagens Logistik och rundades av med god och gemytlig middag med musik, minnestal och allsång på restaurang Spira.

Dag två fick vi höra om Fagerhults cirkulära

Hanna Bevenby Boman berättade om Ikeas logistiktransformation.

Plans styrelse bjöd upp till allsång på restaurang Spira, där föreningen firade 60 år med minnestal, god mat och musik.

resa, om Einrides beroende och förhoppningar om data, och om hur man arbetar med behovsstyrd logistik på KU. Jan Olhager gav oss en uppdatering om regionalisering, där skälen till att ta hem produktion ökat de senaste åren. Före och efter konferensen hade deltagarna möjlighet att besöka företag i trakten, vilket många gjorde. Styrelsen sammanfattar: "Automation och mer automation sammanfattar de flesta besöken. Lager- och produktionsautomation, självgående truckar och visuella planeringsprogram. Flera av fabrikena vi besökte har funnits i årtionden och vi fick en stark känsla av "smälänningstänkandet", man är smart, tar vara på resurserna och förbättrar kontinuerligt, precis i linje med vår öppningstalare. Det är lite som att det som vi idag kallar för "cirkulärt" sedan länge ingår i deras sätt att tänka och agera."

Explock från studiebesöken

DFDS: "Kunnig och engagerad Muhamed Ceric, vd DFDS Contract Logistics Sweden visade upp en splitterty anläggning som skulle gå live med Miele's komplicerade produkter veckan efter. Vi fascinerades över klämtruckarnas precision, hur många kylskåp det går

att stapla på fri yta och att Radioshuttle blir effektiv även när lagret omsätts varje dag"

Kinnarps: "För att spara utrymme har man avancerade conveyorsystem i taket som flyttar tygbitar/mer eller mindre ihopsydd klädsel mellan stationerna. Många ställage och maskiner är egendesignade för en specifik möbeldel, t ex sitsen på skrivbordsstol: det är en riktig uppfinnarverkstad!"

Arla: "Medarbetarnas säkerhet står i centrum vilket är extra viktigt när man jobbar i kylmiljö. Speciell produktion då inflödet är konstant på ca 40 liter per ko och dygn. Fint att se att en sådan samhällskritisk anläggning är så välskött med stolta och engagerade anställda. Mejeriprodukter är en livsmedelsgrupp där Sverige faktiskt är självförsörjande, en fråga som blir allt viktigare i en orolig omvärld."

Ikea: Ett stort team, inklusive logistikchefen för Sverige visade oss runt på Ikeas e-handelslager visade upp ett flertal packautomationer för olika sorts paket, tågstation inne på lagret och en praktisk bana som snabbt förde bort emballage ifrån inleveransområdet.

Plan är kompetensnätverket för alla som arbetar med logistik, supply chain och lean. Besök oss på www.plan.se
Telefon: 08-24 12 90. E-post: info@plan.se

HÖSTENS F&T TILL TROLLHÄTTAN

I år är Högskolan i Väst i Trollhättan värd för Plans Forsknings- och tillämpningskonferens, som går av stapeln 17–18 oktober. Just nu pågår "Call for papers" – men två keynote-talare är redan spikade.

Senast F&T-konferensen gick av stapeln i Trollhättan var 2006, och då med Oskar Jellbo som högskolekontakt för Plan. Idag är det Kristina Eriksson, lektor i logistik och docent i produktionssystem på högskolan, som är Plans kontakt för konferensen – och hon var med även 2006.

– Jag var ny på jobbet då, det var ren tur för mig och en jättebra ingång i logistikvärlden. Jag hade ju disputerat på ett brittiskt universitet och kände inte så många.

Då Oskar Jellbo gått i pension har hon övertagit Plan-engagemanget, och nu jobbar hon för att F&T i Trollhättan både ska bli en fantastisk konferens och ge ett lyft åt högskolans logistikkurser.

– Det finns planer på att ge mer supply chain-kurser här, och jag hoppas att Plan-konferensen ska stärka intresset för logistik här på högskolan, och att vi ska kunna ge vår bild av Trollhättan som industri- och logistiksäte.

Volvo Groups logistikdirektör Martin Folin kommer att keynote-tala om hur man anpassar en lean- produktion och försörjningskedja för

Kristina Eriksson.

ökad resiliens i en mer volatil omvärld. Andra keynotes är Amanda Dalstam, digital lead för Permanova och Jon Eklöf, CDO på GKN Aerospace Engines, som ska tala om varför det kan vara svårt med teknologiinförande och digital transformation och vad logistik kan lära av sådana erfarenheter.

– GKN Aerospace är ett jättespännande globalt företag, med anor från 1700-talet i Wales

och som var med i början av den industriella revolutionen. Idag finns de här i Trollhättan genom förvärvet av Volvos flygmotorproduktion.

Fram till 1 juni är det möjligt att skicka in artiklar och bidrag till konferensen. Vanligtvis inkommer ett 20-tal bidrag och ett knappt 100-tal brukar besöka konferensen. Konferensprogrammet släpps ca 15 juni.

PLAN-KALENDARIUM

» **Forsknings- & tillämpningskonferensen 2023**
17–18 oktober, Trollhättan
Forsknings- & tillämpningskonferensen hålls om ett lunch- till lunchevenemang den 17-18 oktober på Högskolan i Väst i Trollhättan, med Keynote-talare från GKN och Volvo Group. Call for papers pågår fram till 1 juni och programmet presenteras ca 15 juni.

Kurser, träffar & utbildningar:

» **Nätverksträff hos Volvo Cars**
23 maj, Torslanda

» **Leanspelet - handledarutbildning**
23 maj, Stockholm

» **Lagerstyrning**
24 maj, Göteborg

» **Lean i praktiken**
12–14 september, Stockholm

» **Sälj- & Verksamhetsplanering S&OP**
19 september, Göteborg

» **Grunderna i cirkulär ekonomi- materialflöden**
26 september, online

» **Cirkulär logistik**
7 november, online

Alla Plans kurser kan ges digitalt.

Det går även att boka företagsinterna utbildningar. För kursdatum, innehåll och bokning, besök: www.plan.se/utbildning

KRÖNIKA:

INFORMATIONSFLODET – DET VIKTIGASTE FLODET?

0,3 PROCENT – ÄR DET EN RÖRELSE ELLER ÄR DET BARA EN FLUGA? Händer elektrifieringen av transporter nu eller är det fortfarande för tidigt? Förra året hade vi 253 tunga helelektriska fordon på våra vägar, av 86 000. Det var en av många saker jag lärde mig under årets Plan-konferens i Jönköping.

Vi har en bit kvar kan man ju konstatera. Hållbarhet var ett genomgående tema på konferensen och att det då pratades om transporter är ju helt väntat, det är ju trots allt ett nätverk för logistik.

De elektrifierade transporter som företeelse i all ära, men jag reflekterar ännu mer på att hållbarhetsfrågan bygger på att vi lyckas lösa informationsflödet. Det är för mig centralt. Utan kvalitativ, tillgänglig, data har vi problem. Hur ska vi annars kunna lösa laddningsoptimering, överflödet av luft i transportflödet och inte minst få till cirkulära flöden?

”Det är ju så sjukt mycket att ta in! Jag pallar inte, var börjar man?” känns som en helt naturlig reaktion. Det är bara det att vi inte har tid att vänta, vi behöver börja nu!

Jag tänker att processerna i försörjningskedjan är grunden för informationsinsamlingen, i det stora som i det lilla. Med det i åtanke ska vi på alla nivåer kartlägga våra processer, samla kravställningar och aggregera till systemstöd och utveckling. Till exempel är ett cirkulärt flöde inte särskilt enkelt att hantera, det har många parametrar att ta hänsyn till och som vi som var på Plan-konferensen fick lära oss, så finns sällan systemstöd för att generera en tillförlitlig prognos av flödena. ”Hur många produkter får jag tillbaka? När kommer de? Hinner jag beställa nya om återflödet inte är tillräckligt?” Genom att kartlägga flödena och processerna och verkligen förstå hur det hänger ihop skapar vi förutsättningar för att förstå vilken information vi behöver, när och från vem. Jag vet, jag har själv byggt excel-modeller för att förutsäga behoven i ett

Elektrifierade transporter behöver tillgång till helt annan typ av information än den vi behövt för transporter historiskt

cirkulärt system. Genom kartläggning hittar vi luckor i informationsflöden, grundorsaker till dåligt anpassade lastbärare eller vad det nu är för situation vi sitter med just då att lösa.

Gartner talade för ett par år sedan om autonoma supply chains som tar egna beslut och lämnar till oss människor att fokusera på kundupplevelsen, en utopi förstås men en vision som heter duga. För mig är de där få tunga, helelektrifierade fordonen en början på en förändring som är här för att stanna och som är nödvändig. Den kommer i flera lager och på olika tidshorisonter, de elektriska fordonen i liten skala är redan här och flottorna som förändrar transporter i grunden kikar fram runt hörnet. De behöver tillgång till bättre data först, helt annan typ av information än den vi behövt för transporter historiskt. Per-Olof Arnäs från Einride visade på konferensen tydligt att nu behövs kunskap om bl a väder, batterikondition, topografi och hastighet för att planera en flotta av helelektriska tunga fordon, utöver det behöver vi också börja arbeta

FOTO: HILDA HULTÉN

Joakim Rydh, försörjnings- och inköpskonsult på Forefront Consulting och styrelsemedlem i Plan Region Öst.

mycket mer tillsammans och tvärfunktionellt på nya sätt.

Det är en helt annan produktion och ett helt annat transportsystem som väntar, en som jag ser fram emot, men vi har en bit kvar att gå. Det är bara att hänga med!!

Planetern produceras av Dagens Logistik på uppdrag av Logistikföreningen Plan.

Redaktör: Hilda Hultén
hilda.hulten@dagenslogistik.se, www.dagenslogistik.se

Grafisk form: Michael Wall
info@michaelwall.se, www.michaelwall.se